

اوضاع اجتماعی و هنری در زمان مغول تباران

مغولان در آغاز، شَمَنی بودند. مظاهر طبیعت را می‌پرستیدند. خدایپرستی آنان ناقص بود. در مسائل دینی چندان تعصبی نداشتند.

تسامح و تساهل دینی مغولان باعث شد که پیروان دین‌های گوناگون در میان آنان به تبلیغ دین خود بپردازند. بزرگان ایرانی از این موقعیت برای مسلمان کردن ایلخانان و امیران مغول بهره بردند.

در دوران پس از هجوم مغولان، پیروان مذاهب و فرق اسلامی، اختلافات خود را کنار گذاشتند و برای مسلمان شدن مغولان تلاش زیادی کردند.

پیامد اسلام آوردن مغولان، از رویدادهای مهم دوران ایلخانی:

1- با هم‌نوایی دین و دولت و برتری شریعت اسلامی بر یاسای چنگیزی، حکومت ایلخانی، ماهیت ایرانی-اسلامی یافت و مردم با آن احساس بیگانگی کمتری کردند.

2- نفوذ و قدرت ایرانیان در دربار ایلخانان و اداره حکومت، بیش از پیش، افزایش یافت و زمینه برای بازسازی ایران و انجام اصلاحاتی در امور سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی فراهم آمد.

خواجه نصیر در گسترش تشیع در ایران مؤثر بود و ایلخان اولجایتو شیعه شد.

تاریخ ۲

تیمور و جانشینانش مسلمان بودند. سلاطین تیموری پیرو مذهب تسنن بودند.

یکی از تحولات مهم دوران ایلخانان و تیموریان، رشد تصوف بود. به دلیل: هجوم وحشت‌انگیز مغولان / رواج نگرانی و ناامیدی

طریقت‌های صوفیانه این دوران:

صفویه، نعمت‌اللهیه، حروفیه، نوربخشیه، نقش‌بندیه و مشعشعیه بود.

1- کثرت پیروان و مریدان طریقت‌های صوفیانه ← افزایش نفوذ و موقعیت اجتماعی رهبران و مشایخ آن طریق‌ها.

2- فرمانروایان و مقام‌های سیاسی و نظامی مشایخ صوفی را مورد تکریم و احترام قرار می‌دادند.

3- اموال و املاک فراوانی نذر و وقف خانقاه‌ها شد ← افزایش تمکن مالی و قدرت اقتصادی رهبران طریقت صوفی.

در قرن نهم تحول چشمگیری در فعالیت طریقت‌های صوفی به‌وجود آمد.

مغولان در شهرهای مراغه، تبریز، شیراز، هرات و سمرقند مراکز فرهنگی و هنری و کتابخانه‌های عظیمی برپا کردند.

هنر نگارگری در دوره مغول و تیموری رشد زیادی داشت و ترکیب سنت نقاشی ایرانی و چینی بود.

تاریخ ۲

کتاب آرای و مصورساختن کتاب‌های تاریخی و متون ادبی، کتاب‌های پزشکی، جانورشناسی و نجوم رایج شد.

ایلخانان مشوق پدید آوردن شاهنامه‌های مصور به شمار می‌روند.

شاهنامه دموت نمونه باقیمانده آن است.

هنر نگارگری در زمان جانشینان تیمور مانند شاهرخ و بایسنقر میرزا، در سراسر ایران به ویژه خراسان گسترش یافت.

شاهنامه بایسنقری نمونه فاخر شاهنامه مصور شده در دوره تیموری است.

شهر هرات کانون بزرگ علمی و فرهنگی و هنری جهان اسلام شد.

امیر علیشیر نوایی، شاعر و وزیر سلطان حسین میرزا بایقرا نیز پشتیبان هنر و هنرمندان بود.

مدرسه مجازی آینو